

Циклова комісія педагогіки та фізичного виховання

ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

Освітньої програми:	Фізична культура і спорт
Галузі знань:	01 Освіта / Педагогіка
Спеціальності:	017 Фізична культура і спорт

БЕРЕЗНЕ– 2025

Викладач

Протокол №6 від «21» лютого 2025 року

Голова циклової комісії

Олександр ІВАЩУК

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Теорія та методика фізичного виховання є науковою та навчальною дисципліною про загальні закономірності, що визначають зміст і форми побудови фізичного виховання як педагогічно організованого процесу, який органічно включений до загальної системи виховання людини.

1. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Обов'язкова навчальна дисципліна «Теорія і методика фізичного виховання» є складовою циклу професійної підготовки фахових молодших бакалаврів. Програма вивчення навчальної дисципліни «Теорія і методика фізичного виховання», складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахових молодших бакалаврів спеціальності 017 Фізична культура і спорт.

2. МЕТА, ЗАВДАННЯ, ПРЕДМЕТ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни : формування розуміння принципів, сучасних концепцій та практичних методів вирішення професійних завдань, широкої ерудиції та розвиток здібностей творчого мислення.

Завдання навчальної дисципліни: забезпечити теоретичну і практичну підготовку студентів до професійної діяльності та сприяти формуванню у студентів творчого світогляду, вихованню педагогічного мислення та набуттю системи теоретичних та практичних спеціальних знань.

Предмет вивчення навчальної дисципліни - закономірності фізичного виховання, педагогічних основ теорії навчання рухових дій, методики вдосконалення фізичних якостей (сили, швидкості, витривалості, гнучкості, координації), використання форм організації занять у фізичному вихованні, диференційного та індивідуального підходів у процесі занять.

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

В результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач освіти повинен володіти такими предметними компетентностями:

Інтегральна компетентність. Здатність вирішувати типові спеціалізовані завдання в галузі фізичної культури і спорту або у процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів та може характеризуватися певною невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль інших осіб у визначених ситуаціях.

Загальні компетентності.

ЗК3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Спеціальні (фахові) компетентності.

СК6. Здатність до застосовування методів, засобів, прийомів та організаційних форм під час організації і проведення фізичної культури і спорту.

СК7. Здатність до аналізу проявів психо-емоційного стану людини під час і після занять фізичною культурою і спортом.

СК8. Здатність до проведення контролю стану організму під впливом фізичних навантажень за функціональними показниками.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:
Знати:

- методологічні та теоретичні основи педагогічного процесу фізичного виховання дорослого населення;
- законодавчі та програмно-нормативні засади фізичного виховання дорослого населення;
- закономірності та фактори розвитку дорослого населення;
- теоретико-методичні основи організації фізичного виховання в навчально-виховних установах з молоддю;
- зміст, засоби та методи фізичного виховання дорослого населення;
- основи планування, педагогічного контролю та обліку навчального процесу з фізичного виховання дорослого населення.

Вміти:

- творчо використовувати отримані знання з теорії і методики фізичного виховання при вирішенні педагогічних, навчально-виховних, науково-методичних завдань з врахуванням вікових і індивідуальних відмінностей осіб різного віку;
- планувати, організовувати і здійснювати роботу з фізичного виховання, проведення навчальних і тренувальних заходів і спортивних змагань;
- вивчати, аналізувати і оцінювати рівень фізичного розвитку і фізичної підготовленості дорослого населення;
- вирішувати теоретичні та практичні проблемні завдання з використанням сучасних методів наукового пізнання;
- формувати в осіб різного віку систему знань і свідому потребу в систематичних заняттях фізичною культурою і спортом, та в здоровому способі життя;
- організовувати спортивно-масову та фізкультурно-оздоровчу роботу з особами різного віку;
- аналізувати, узагальнювати і розповсюджувати передовий досвід, систематично підвищувати свою професійну кваліфікацію;
- здійснювати науково-дослідну та методичну роботу, орієнтуватись в спеціальній науково-педагогічній літературі.

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ
навчальних досягнень здобувачів освіти з дисципліни
«Теорія і методика фізичного виховання»

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засобами діагностики (оцінювання та демонстрування результатів навчання) є: регулярна перевірка завдань, виконаних як на заняттях, так і позааудиторний час, тематичне тестування, контрольна робота, іспит.

6. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітньо-професійний ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів ECTS – 5 Загальна кількість годин – 150	Галузь знань: 01 Освіта / Педагогіка Спеціальність 017 Фізична культура і спорт Освітня програма: Фізична культура і спорт Освітньо-професійний ступінь: фаховий молодший бакалавр	Нормативна
		Рік підготовки: 1-й рік
		Семестр – 1
		Лекційні – 40
		Практичні - 40
		Самостійна робота – 70
		Вид контролю: іспит

7. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕМА І. СИСТЕМА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ. Етапи розвитку ТМФВ. Визначення поняття "Фізична культура". Зміст ФК, структура, функції, показники впровадження ФК у суспільстві. Визначення поняття "Спорт". Типи та підтипи спорту, громадський і особистий сенс, функції та фінансування. Визначення поняття "Фізична досконалість", "Фізична підготовка", Фізична підготовленість. Історичний і класовий характер системи фізичного виховання. Причини виникнення та розвитку системи фізичного виховання. Основи системи фізичного виховання. Основні напрямки системи фізичного виховання. Принцип свідомості і активності, основні напрямки його реалізації. Значення принципу наочності при проведенні уроків фізичної культури. Види наочності. Вимоги, які пред'являються до наочності. Принцип індивідуалізації і доступності. Особливості індивідуалізації у процесі навчання руховим діям. Педагогічні переваги методу розучування по частинам. Недоліки методу розучування в цілому. Методи наочності у фізичному вихованні. Методи використання слова. Функції слова у процесі фізичного виховання.

ТЕМА ІІ. ФІЗИЧНІ ВПРАВИ. Сутність фізичних вправ. Техніка фізичних вправ як біодинамічна структура: просторові характеристики. часові характеристики

динамічні характеристики техніки фізичних вправ. Основні показники техніки фізичних вправ. Поняття про фізичні здібності, основні форми їх прояву. Нерівномірність та гетерохронність (різночасність) розвитку здібностей. Єдність та взаємозв'язок рухових умінь та фізичних здібностей. Загальна характеристика сили як фізичної якості людини. Фактори, що зумовлюють силові можливості людини. Методика розвитку силових здібностей.

ТЕМА III. ШВИДКІСТЬ, ГНУЧКІСТЬ, ВИТРИВАЛІСТЬ. Загальна характеристика швидкості як фізичної якості людини. Фактори, що зумовлюють прояв швидкості. Засоби вдосконалення швидкісних здібностей. Методика розвитку швидкісних здібностей. Поняття про гнучкість. Критерії виміру й види гнучкості. Фактори, що визначають рівень розвитку гнучкості. Засоби розвитку гнучкості. Методи розвитку гнучкості. Визначення понять: «координація рухів», «координованість», «координаційні здібності». Спритність як комплексний прояв координаційних здібностей. Критерії оцінки й форми прояву координаційних здібностей. Загальна характеристика витривалості. Фактори, що зумовлюють витривалість людини. Засоби виховання витривалості. Методика розвитку витривалості.

ТЕМА IV. СТРУКТУРА НАВЧАННЯ. Типова структура процесу навчання. Перший етап структури навчання рухової дії. Другий етап навчання руховим діям. Третій етап структури навчання та його характеристика. Періодизація шкільного віку. Форми організації фізичного виховання школярів. Фізичне виховання в сім'ї. Єдність освітніх, оздоровчих і виховних завдань. Вимоги до сучасного уроку фізичної культури. Організаційне забезпечення уроку.

ТЕМА V. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ФОРМИ НАВЧАННЯ З УРАХУВАННЯМ ВІКОВИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ. Класифікація організаційних форм фізичного виховання. Характеристика урочних форм занять. Характеристика позаурочних форм занять в режимі навчального дня. Характеристика позакласних та позашкільних форм занять. Анатомо-фізіологічні особливості розвитку дітей молодшого шкільного віку. Особливості розвитку фізичних якостей дітей молодшого шкільного віку. Анатомо-фізіологічні особливості учнів середнього шкільного віку. Анатомо-фізіологічні особливості учнів старшого шкільного віку. Завдання фізичного виховання учнів середнього шкільного віку. Завдання фізичного виховання учнів старшого шкільного віку. Контрольні якісні показники рівня фізичної культури учнів середнього шкільного віку. Контрольні якісні показники рівня фізичної культури учнів старшого шкільного віку. Перевірка та оцінка успішності на уроках фізичної культури: зміст перевірки, система перевірки успішності, облік навчальної роботи. Педагогічний контроль за проведенням уроку фізичної культури. Види педагогічного контролю. Хронометрування уроку фізичної культури. Визначення фізичного навантаження на уроках фізичної культури. Перевірка та оцінка успішності на уроках. Педагогічні спостереження та аналіз уроку фізичної культури.

ТЕМА VI. ФІЗИЧНЕ НАВАНТАЖЕННЯ ТА ВІДПОЧИНОК. Основне призначення та завдання ППФП. Фактори, які враховуються під час складання змісту і вибору задач ППФП. Характеристика професіограми. Значення використання переносу ефекту вправ для практики ППФП. Спеціальна фізична підготовка в процесі ППФП. Засоби і форми організації ППФП. фізичне виховання підлітків з різним рівнем фізичного розвитку. Диференційоване фізичне виховання підлітків з різним властивостями тілобудови. Диференційоване фізичне виховання підлітків з різними властивостями нервової системи. Загальна характеристика фізичного навантаження. Внутрішня та зовнішня сторони фізичного навантаження. Регулювання фізичного навантаження. Поєднання інтенсивності і обсягу фізичного навантаження. Відпочинок, як чинник оптимізації тренувальних впливів. Характер відпочинку.

8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

При викладанні дисципліни застосовуються словесні, наочні та практичні методи навчання; словесні та наочні – під час лекційних занять та консультацій, практичні – під час практичних та самостійних робіт. Зокрема, застосовуються інтерактивні методи подання навчального матеріалу: створення проблемних ситуацій; робота у великих і малих групах (умовно «фахових»); рольові вправи, наближені до виробничих ситуацій; виконання евристичних вправ; метод «моделювання ситуації (переважно виробничої)» тощо. Застосовуються комп'ютерні, інтернет-технології та спонукання здобувачів освіти до їх використання, що оптимізує, інтенсифікує освітній процес, адже є не тільки джерелом навчальної текстової та відеоінформації, а й дає можливість конструювання, відтворення певних виробничих ситуацій, у яких реалізуються здобуті теоретичні знання, набуті практичні навички за фахом.

9. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

1. Андрощук Н. В. Основи здоров'я і фізична культура : (теоретичні відомості) : навч. посібник / Н. Андрощук, М. Андрощук. -Тернопіль : Підручники і посібники, 2006. – 160 с.
2. Ахметов Р. Ф. Біомеханіка фізичних вправ : навч. посібник для студентів факультетів фіз. виховання пед. вищ. навч. закладів / Р. Ф. Ахметов ; МОН України. Житомир. держ. пед. ун-т ім. І. Франка. – Житомир, 2004. – 124 с. (ЦИФРОВА ЧИТАЛЬНА ЗАЛА)
3. Бенедь В. П. Педагогічні методи дослідження у фізичному вихованні : навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів / В. П. Бенедь, І. В. Пелех ; ПВНЗ «МЕГУ» ім. акад. С. Дем'янчука. – Рівне, 2011. – 64 с.
4. Бенедь В. П. Рухова активність людини : навч.-метод. посібник / В. П. Бенедь. – Луцьк : ПП Іванюк В.П., 2015. – 44 с.
5. Бенедь В. П. Фізичне виховання дітей молодшого шкільного віку спеціальної медичної групи : навч.-метод. посібник для студ. вищ. навч. закладів / В. П. Бенедь ; МОН України. – Луцьк : Надстир'я, 1998. – 120 с.
6. Бичук О. І. Фізкультурно-оздоровча робота у школі : навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів / О. І. Бичук ; М-во освіти України. – Луцьк : Надстир'я, 1997. – 144 с.
7. Бузюн О. І. Практикум з фізичної культури : навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів / О. І. Бузюн, В. І. Завацький, Л. А. Завацька ; МОН України. – Луцьк : Надстир'я, 1997. – 216 с.
8. Витоки здоров'я дитини : навч.-метод. посібник / авт. : Н. Ф. Денисенко, Л. В. Лиходід, С. В. Лупінович, А. Ф. Михайліченко. – Тернопіль : Мандрівець, 2010. – 160 с. - (Фізичний розвиток).
9. Глазирін І. Д. Фізичне виховання : теоретичний курс : навч. посібник / І. Д. Глазирін, Я. І. Олексієнко, Ю. В. Петришин ; МОН України. Черкас. нац. ун-т ім. Б. Хмельницького. – Черкаси, 2017. – 248 с.
10. Деделюк Н. А. Наукові методи дослідження у фізичному вихованні : навч. посібник для студентів / Н. А. Деделюк ; ВНУ ім. Л. Українки. Ін-т фізичної культури та здоров'я. – Луцьк, 2010. – 185 с.
11. Дехтяренко Т. В. Медико-педагогічний контроль у фізичному вихованні та спорті : підручник для студ. закладів вищ. освіти / Т. В. Дехтяренко, Є. В. Долгієр. – Одеса : Атлант, 2018. – 283 с.
12. Дубинська О. Я. Курс лекцій з теорії фізичної культури, фізичне виховання різних груп населення : навч.-метод. посібник для студ. спец. 8.01020101 – Фізичне виховання / О. Я. Дубинська ; МОН України. Сумський держ. пед. ун-т ім. А. С. Макаренка. – Суми, 2014. – 248 с.
13. Завацький В. І. Основи анатомії і фізіології людини : навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів / В. І. Завацький, Н. М. Форняк ; М-во освіти і науки України. - Рівне : Тетіс, 2006. – 500 с.
14. Засоби і методи розвитку рухових якостей людини : навч. посібник для студентів / уклад. : І. І. Вржесневський, Н. І. Турчина, Е. Г. Черняєв ; МОН України. Нац. авіац. ун-т. – К., 2008. – 58 с.

15. Здоров'язбережувальні технології навчання учнів у школі сприяння здоров'ю : навч. – метод. посібник / за ред. : Р. З. Поташнюк, А. О. Мишковця ; МОН, молоді та спорту України; МЕНУ ім. акад. С. Дем'янчука; Луцька гімназія №4 ім. М. Левицького. – Рівне – Луцьк : Надстир'я, 2012. – 286 с.
16. Здорова школа : аспекти моніторингу : навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів / авт. кол. : О. Шиян, Ю. Павлова, Л. Кудрик, Н. Сороколіт. – Львів : Кольорове небо, 2010. – 122 с.
17. Казанжи І. В. Теорія і методика виховної роботи в школі І ступеня : навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів / І. В. Казанжи. - К. : ВД «Слово», 2014. – 296 с.
18. Каплінський В. Основи виховної діяльності вчителя фізичної культури : навч. посібник / В. Каплінський, І. Асаулюк ; Вінницьк. держ. пед. ун-т ім. М. Коцюбинського. – Вінниця, 2014. – 292 с. (ЦИФРОВА ЧИТАЛЬНА ЗАЛА)
19. Качан О. А. Упровадження інноваційних технологій у фізкультурно-оздоровчу та спортивну діяльність закладів освіти : у 2 ч. Ч. 1 : навч.-метод. посібник / О. А. Качан ; МОН України. Департамент освіти і науки Донецьк. ОДА. Донецьк. обл. ІППО. – Слов'янськ, 2017. – 140 с. (ЦИФРОВА ЧИТАЛЬНА ЗАЛА)
20. Коляденко Г. І. Анатомія людини : підручник для студ. природнич. спец. вищ. навч. закладів / Г. І. Коляденко. - 7-е вид. - К. : Либідь, 2018. – 384 с.
21. Костюкевич В. М. Метрологічний контроль у фізичному вихованні та спорті : навч. посібник / В. М. Костюкевич, Л. М. Шевчик, О. Г. Соколькова ; Вінниц. держ. пед. ун-т ім. М. Коцюбинського. – 2-е вид., перероб. та доп. – К., 2017. – 256 с. (ЦИФРОВА ЧИТАЛЬНА ЗАЛА)
22. Кравчук Ю. П. Рухливі ігри : навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів / Ю. П. Кравчук ; МОН України. ПВНЗ «МЕНУ» ім акад. С. Дем'янчука. -Рівне : Тетіс, 2009. – 90 с.
23. Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів 5-10 класів з порушеннями інтелектуального розвитку : навч. посібник / авт. : О. В. Чеботарьова, Г. О. Блеч, І. В. Гладенко та ін. ; МОН України. ІМЗО. Ін-т спец. педагогіки і психології ім. М. Ярмаченка НАПН України ; за ред. О. В. Чеботарьової. – К., 2019. – 120 с. (ЦИФРОВА ЧИТАЛЬНА ЗАЛА)
24. Круцевич Т. Ю. Рекреація у фізичній культурі різних груп населення : навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів / Т. Ю. Круцевич, Г. В. Безверхня. – К. : Олімпійська література, 2010. – 248 с.
25. Круцевич Т. Б. Контроль у фізичному вихованні дітей, підлітків і молоді : навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів / Т. Ю. Круцевич, М. І. Воробйов, Г. В. Безверхня. – К. : Олімпійська література, 2011. – 224 с.
26. Кузьмінський А. І. Педагогіка родинного виховання : навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів / А. І. Кузьмінський, В. Л. Омеляненко. - К. : Знання, 2006. – 324 с.
27. Куц О. С. Інтенсифікація формування знань з теорії і методики фізичного виховання учнівської молоді : навч. посібник для фахівців фіз. виховання вищ. навч. закладів / О. С. Куц, В. І. Романова ; МОН України. ПВНЗ «МЕНУ ім. акад. С. Дем'янчука». – Рівне : О. Зень, 2017. – 382 с.

28. Маруненко І. М. Анатомія і вікова фізіологія з основами шкільної гігієни : Курс лекцій для студ. небіолог. спец. вищ. пед. навч. закладів / І. М. Маруненко, Є. О. Неведомська, В. І. Бобрицька ; МОН України. Київськ. міськ. пед. ун-т ім. Б. Д. Грінченка. - 2-е вид. - К. : ВД «Професіонал», 2006. – 479 с.
29. Мельничук С. Г. Педагогіка: (Теорія виховання) : навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів / С. Г. Мельничук ; МОН, молоді та спорту України. - К. : ВД «Слово», 2012. – 288 с.
30. Методика проведення фізичної культури в спеціальних медичних групах : навч.-метод. посібник / уклад. : О. Д. Гауряк, Л. Г. Доцюк ; МОН України. Чернів. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича. – Чернівці, 2021. – 156 с. (ЦИФРОВА ЧИТАЛЬНА ЗАЛА)
31. Методика фізичного виховання учнів 1 – 11 класів : навч. посібник / авт. кол. : М. Д. Зубалій, Л. В. Волков, С. І. Жевага та ін. ; Нац. акад. пед. анук. Ін-т проблем виховання ; за ред. М. Д. Зубалія. – К., 2012. – 373 с. (ЦИФРОВА ЧИТАЛЬНА ЗАЛА)
32. Методичний путівник учителя нової української школи : фізична культура / авт. кол. : О. А. Качан, Д. С. кудрявець, М. О. Вольвак ; Донецьк. обл. ІППО. – Краматорськ, 2021. – 63 с. (ЦИФРОВА ЧИТАЛЬНА ЗАЛА)
33. Михайлова Н. Є. Лікувальна фізична культура і лікарський контроль : навч. посібник / Н. Є. Михайлова. - Рівне, 2011. – 232 с.
34. Морозинський В. Й. Методика викладання гімнастики і оздоровчої роботи : навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів / В. Й. Морозинський ; РЕГІ. – Рівне, 2006. – 315 с.
35. Нісімчук А. С. Сучасні педагогічні технології : навч. посібник для студ. пед. вузів / А. С. Нісімчук, О. С. Падалка, О. Т. Шпак. – К. : ВЦ «Просвіта» ; ПВА «Книга Пам'яті України», 2000. – 366 с.
36. «Нова українська школа» : методика навчання фізичної культури у 1-4 класах закладів загальної середньої освіти : навч.-метод. посібник для пед. працівників / авт. кол. : А. А. Боляк, Г. А. Коломоєць, А. А. Ребрина, Н. М. Боляк. – К. : ВД «Освіта», 2021. – 160 с. (ЦИФРОВА ЧИТАЛЬНА ЗАЛА)
37. Нова українська школа: poradnik dla vchitelja : навч.-метод. посібник / авт. : Н. З. Софій, О. В. Онопрієнко, Ю. М. Найда та ін. ; за заг. ред. Н. М. Бібік. – К. : Літера ЛТД, 2018. – 160 с. (ЦИФРОВА ЧИТАЛЬНА ЗАЛА)
38. Онопрієнко О. В. Теорія і методика розвитку рухових якостей школярів : навч.-метод. посібник для студ. вищ. навч. закладів / О. В. Онопрієнко ; МОН України. Ін-т пед. і психолог. проф. освіти АПН України. Черкаський нац. ун-т ім. Б. Хмельницького. – Чернівці, 2008. – 92 с. (ЦИФРОВА ЧИТАЛЬНА ЗАЛА)
39. Основи біомеханіки руху : навч. посібник / уклад. А. В. Гакман ; МОН України. Чернівецький нац. ун-т ім. Ю. Федьковича. – Чернівці, 2019. – 131 с.
40. Пангелова Н. Є. Теоретико-методичні основи оздоровчої фізичної культури : навч. посібник / Н. Є. Пангелова, Т. Ю. Круцевич, В. М. Данилко ; Переяслав-Хмельницький пед. ун-т ім. Г. Сковороди. – Переяслав-Хмельницький, 2017. – 503 с. (ЦИФРОВА ЧИТАЛЬНА ЗАЛА)
41. Підласий І. П. Діагностика та експертиза педагогічних проєктів : навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів / І. П. Підласий. - К. : Україна, 1998. – 344 с. –

(Трансформація гуманітарної освіти в Україні).

42. Присяжнюк С. І. Фізичне виховання : навч. посібник / С. І. Присяжнюк ; МОН України. Нац. аграр. ун-т. - К. : ЦУЛ, 2008. – 504 с.

43. Прокопова Л. І. Курс лекцій з теорії і методики фізичного виховання : навч. посібник для спец. 6.010100 Олімпійська культура і проф. спорт / Л. І. Прокопова, М. Б. Чхайло. – Суми : Вінниченко М. Д., 2009. – 306 с. (ЦИФРОВА ЧИТАЛЬНА ЗАЛА)

44. Ріст і розвиток людини : підручник для студ. вищ. мед. навч. закладів / В. С. Тарасюк, Н. В. Титаренко, І. Ю. Андрієвський та ін. ; за ред. : В. С. Тарасюка, І. Ю. Андрієвського. - К. : Медицина, 2008. – 400 с.

45. Розвиток витривалості і сили : метод. посібник / уклад. : В. Д. Гогазь, О. О. Остапова, А. В. Остапов ; Полтав. нац. пед. ун-т ім. В. Короленка, Каф. фіз. культури та здоров'я. – Полтава, 2010. – 36 с. (ЦИФРОВА ЧИТАЛЬНА ЗАЛА)

46. Романова В. І. Загальна характеристика видів легкої атлетики (теорія і методика навчання, правила змагань) : навч. - метод. посібник для студ. ф-тів фіз. виховання / В. І. Романова ; ПВНЗ «МЕГУ ім. акад. С. Дем'янчука». - Рівне, 2011. – 92 с.

47. Романова В. І. Методика підвищення фізичної підготовленості студенток вищих навчальних закладів на основі різних режимів рухової активності / В. І. Романова, В. А. Леонова ; ПВНЗ «МЕГУ ім. акад. С. Дем'янчука». – Рівне, 2010. – 176 с.

48. Рухливі, веселі, винахідливі : Дитячі ігри та розваги : підручник для студ. вищ. навч. закладів / упоряд. Г.М. Аксельруд. - К. : БОГДАНА, 1995. – 136 с.

49. Рухливі ігри в початковій школі : посібник для студ. вищ. навч. закладів / авт. : О. М. Ващенко, Н. В. Кудикіна, Т. І. Люріна, Л. В. Романенко. -К. : Навч. книга, 2002. – 80 с. – (Здоров'ятко).

50. Сергієнко Л. П. Практикум з теорії і методики фізичного виховання : навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів фіз. виховання і спорту / Л. П. Сергієнко. – Харків : ОВС, 2007. – 271 с.

51. Сергієнко Л. П. [Тестування](#) рухових здібностей школярів : навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів / Л. П. Сергієнко. - К. : Олімпійська література, 2001. – 438 с.

52. [Теорія і методика фізичного виховання](#) : у 2 т. Т. 1 : Загальні основи теорії і методики фізичного виховання : підручник для студ. вищ. навч. закладів фіз. вих. і спорту / за ред. Т. Ю. Круцевич. – К. : Олімпійська література, 2012. – 198 с. (ЦИФРОВА ЧИТАЛЬНА ЗАЛА)

53. [Теорія і методика фізичного виховання](#) : у 2 т. Т. 2 : Методика фізичного виховання різних груп населення : підручник для студ. вищ. навч. закладів фіз. вих. і спорту / за ред. Т. Ю. Круцевич. – К. : Олімпійська література, 2012. – 186 с. (ЦИФРОВА ЧИТАЛЬНА ЗАЛА)

54. Тулайдан В. Г. Практикум з теорії і методики фізичного виховання : навч.-метод. посібник В. Г. Тулайдан, Ю. Т. Тулайдан ; МОН України. Ужгород. нац. ун-т, Загальноуніверситет. кафедра фізичного виховання. – Львів : Фест-Прінт, 2017. – 180 с. (ЦИФРОВА ЧИТАЛЬНА ЗАЛА)

55. Федорович О. В. Аспекти фізичного та родинного виховання в системі національної освіти : посібник для студ. вищ. навч. закладів / О. В. Федорович, М. П. Колосинська ; МОН України. ПВНЗ «МЕГУ ім. акад. С. Дем'янчука». -Рівне : Тетіс, 2011.

– 64 с.

56. Фізичне виховання. Теоретичний розділ : навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів / С. І. Присяжнюк, В. П. Краснов, М. О. Третьяков та ін.; МОН України. Нац. аграр. ун-т. - К. : ЦУЛ, 2007. – 192 с.

57. Фізичне виховання учнів початкових класів у позакласній роботі загальноосвітніх навчальних закладів : навч.-метод. посібник / авт. : В. В. Івашковський, О. І. Остапенко, М. В. Тимчик ; НАПН України. Ін-т проблем виховання ; за ред. М. Д. Зубалія. – Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2014. – 172 с. (ЦИФРОВА ЧИТАЛЬНА ЗАЛА)

58. Фізичний розвиток майбутнього першокласника : навч.-метод. посібник для студ. вищ. навч. закладів / упоряд. : Н. В. Андренко, І. М. Сорокопуд, А. М. Щербак. - Х. : Ранок, 2012. – 256 с. – (Впевнений старт).

59. Фіцула М. М. Педагогіка : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів / М. М. Фіцула. - 2-е вид., випр., доп. - К. : Академвидав, 2005. – 560 с. – (Альма-Матер).

60. Формування здорового способу життя молоді : навч.-метод. посібник для працівників соц. служб для сім'ї, дітей та молоді / авт. : Т. В. Бондар, О. Г. Карпенко, Д. М. Дикова-Фаворська та ін. ; Укр. ін-т соц. досліджень ; за ред. : О. О. Яременка, О. Г. Карпенко. - К. : ЕОВ «Агентство «Україна», 2005. – 116 с. – (Формування здорового способу життя молоді. Книга 13).

61. Фролова Л. С. Організація та методика підготовчої частини уроку з спортивних ігор : навч.-метод. посібник / Л. С. Фролова ; Черкас. нац. ун-т ім. Б. Хмельницького. – Черкаси, 2015. – 121 с. (ЦИФРОВА ЧИТАЛЬНА ЗАЛА)

62. Христова Т. Є. [Тестування](#) рухових здібностей школярів : Курс лекцій для студ. вищ. навч. закладів спец. «Фізична культура» / Т. Є. Христова ; Мелітополь. держ. пед. ун-т ім. Б. Хмельницького. – Мелітополь, 2017. – 49 с. (ЦИФРОВА ЧИТАЛЬНА ЗАЛА)

63. Худолій О. М. Загальні основи теорії та методики фізичного виховання : підручник для студ. вищ. навч. закладів фіз. виховання і спорту : у 2 т. Т. 1 : Загальні основи теорії і методики фізичного виховання / О. М. Худолій ; за ред. Т. Ю. Круцевич. – Харків : Освіта. Виховання. Спорт, 2007. – 406 с.